LGL žinios 6
2000

Europos Taryba

ragina kovoti su homofobija

AKTUALIJOS

Europos Taryba ragina kovoti su homofobija

Sausio 27 dieną Europos Tarybos Parlamentinė asamblėja balsų dauguma pritarė siūlymui įtraukti lytinę orientaciją į draudžiamos diskriminacijos rūšių sąrašą. Jei šiam siūlymui pritars Europos Tarybos Ministrų komitetas, Europos žmogaus teisių konvencija draus diskriminuoti gėjus ir lesbietes dėl jų seksualumo.

Šiuo metu svarstomas protokolo projektas, kuris išplės Žmogaus teisių konvencijos 14 straipsnį. Protokolo projektas įvardina draudžiamos diskriminacijos rūšis.

Parlamentaras iš Nyderlandų Erikas Jurgensas apgailestavo, kad protokolo projekte neatsispindi naujos visuomenės raidoje ryškėjančios diskriminacijos, o ypač diskriminacija dėl lytinės orientacijos. Jis pabrėžė, kad tik 11 iš 41 Europos valstybės įstatymais draudžia diskriminuoti gėjus ir lesbietes.

"Dar daug žmonių visuomeniniame ir privačiame gyvenime reiškia homofobines pažiūras manydami, kad jos teisėtos ir gerbtinos. Ir dar blogiau – kai kurie šiomis pažiūromis pateisina net smurtą", – kalbėjo E. Jurgensas, siūlydamas papildyti protokolo projektą diskriminacijos dėl lytinės orientacijos sąvoka.

Pasiūlymui pritarė kalbėtojai iš Ispanijos, Vengrijos, Jungtinės Karalystės, Liuksemburgo, Italijos, Belgijos, Lenkijos ir Turkijos. Jie atstovavo centro dešiniųjų Europos liaudies partijai, centro kairiųjų socialistų grupei ir centro liberalų grupei. Iš didesnių partijų tik vienintelė konservatyvioji demokratų grupė nepritarė rekomendacijai.

LGL informacija

Prasidėjo Europos lesbiečių ir gėjų kampanija

Tarptautinės lesbiečių ir gėjų asociacijos (ILGA) Europos skyrius pradeda pasiūlymų Europos Tarybai kampaniją. Įgyvendindama pasiūlymus Europos Taryba galėtų garantuoti visos Europos lesbiečių, gėjų ir biseksualų teisių apsaugą.

Europos Tarybos Parlamentinė asamblėja svarstys pranešimą ir rekomendacijas apie lesbiečių ir gėjų padėtį Europoje 2000 metų balandžio plenariniuose posėdžiuose. Tikimasi, kad rekomendacijose bus pareikalauta panaikinti baudžiamuosius įstatymus šalyse narėse , kurios diskriminuoja gėjus, lesbietes ir biseksualus. Bus siūloma parengti antidiskriminacinius įstatymus. Taip pat numatoma ginti vaikų, augančių lesbiečių ir gėjų šeimose, teises.

Kampanijos koordinatorius Nigelis Warneris įsitikinęs, kad pranešimas ir rekomendacijos bus pirmasis svarbus Europos Tarybos asamblėjos pareiškimas dėl lesbiečių, gėjų ir biseksualų teisių. "Mūsų tikslas – pasiekti pripažinimo, kad diskriminacija dėl lytinės orientacijos ar lyties identiteto yra tokia pat rimta bei kenkianti, kaip ir diskriminacija dėl rasės ar lyties".

Reikės dviejų trečdalių asamblėjos balsų daugumos, kad pranešimas ir rekomendacijos būtų priimti. Parlamentinę asamblėją sudaro 291 atstovas iš 41 šalies nacionalinių parlamentų.

LGL informacija

Strasbūrą gali užplūsti gėjų skundai?

Europos žmogaus teisių teismą (EŽTT) Strasbūre užplūdusi lietuvių skundų banga liudija ne prastą žmogaus teisių padėtį mūsų šalyje, bet teisinio išprusimo lygį.

Apie tai kalbėta Vilniuje vykusiame seminare, kurį surengė Didžiosios Britanijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos teisės asociacija (BELLA) kartu su Teisėjų mokymo centru.

Vakarų teisininkai prognozuoja, kad Lietuvą greitai pasieks, o po to ir į Strasbūrą galbūt plūstelės dar viena bylų banga – Europos teismai vis daugiau darbo turi su netradicinės seksualinės orientacijos asmenimis, kurie skundžiasi pažeistomis teisėmis.

Didžiosios Britanijos teisininkai klausė Lietuvos atstovų, ar pagal mūsų šalies įstatymus homoseksualams leidžiama tarnauti kariuomenėje. "Formaliai – taip. Tokių skundų neteko girdėti, tačiau praktikoje gal ir įmanoma, kad vaikinas už tai būtų išmestas iš karo tarnybos", – svarstė Lietuvos žmogaus teisių centro teisininkė Elvyra Baltutytė.

Pagal Eltos pranešimą

Gėjų ir lesbiečių šeimų diskriminacija įteisinama naujame kodekse

Seimas pradėjo svarstyti naujo Civilinio kodekso projekto trečiąją knygą "Šeimos teisė". Knygos 3.12 straipsnis "Draudimas tuoktis tos pačios lyties asmenims" įteisins homofobišką diskriminaciją.

Seimui nerūpi teisiškai sureguliuoti homoseksualių piliečių bendro gyvenimo klausimus. Jam svarbiau įteisinti homofobišką daugumos visuomenės požiūrį į mažumos šeimos modelį. Gėjai ir lesbietės nesikėsina į heteroseksualios šeimos institutą. Tačiau homoseksualų partnerystė – taip pat Lietuvos gyvenimo realija. Todėl šiuolaikiškame Civiliniame kodekse turėtų atsirasti vietos ir partnerystės santykių įteisinimui. Partnerystės straipsnis, beje, būtų naudingas ir nenorinčioms tuoktis heteroseksualioms poroms.

V. Aleknaitė-Abramikienė

Šeimos samprata Europoje kinta labai sparčiai. Tačiau Lietuvai, atrodo, šią tiesą teks įrodinėti Europos žmogaus teisių teisme… Gal Strasbūre kodekso projekto autorė konservatorė V. Aleknaitė-Abramikienė atsitiktinai sutiks prancūzų gėjų porą, kurių santykius valstybė įteisino įstatymu. Gal kokioje tarptautinėje moterų konferencijoje pagal partnerystės kontraktą kartu gyvenančios švedė ir danė papasakos gerbiamai parlamentarei savo šeimos istoriją. Lietuvos lesbiečių ir gėjų Seimo narė klausyti nenori… ir, ko gero, bijo.

LGL informacija

Europos Sąjunga gins nuo diskriminacijos darbe

Lapkričio 26 dieną Europos Komisija pasiūlė priimti direktyvą, kuri draus diskriminuoti Europos Sąjungos darbo rinkoje. Ši direktyva gins ir gėjus bei lesbietes, nes neleis darbdaviams diskriminuoti dėl lytinės orientacijos. Lietuva, tapusi Europos Sąjungos nare, taip pat privalės laikytis šios direktyvos reikalavimų.

Direktyva parengta pagal Europos Sąjungos Amsterdamo sutarties 13 straipsnio nuostatas, nukreiptas prieš diskriminaciją. Pasiūlymas artimiausiu metu bus svarstomas Europos Parlamente, po to jam turės pritarti Europos Sąjungos Taryba.

Tarptautinės gėjų ir lesbiečių asociacijos Europos skyriaus (ILGA-Europa) atstovai tikisi, kad Europos Parlamentas ir Taryba rekomenduos drausti diskriminaciją ne tik darbo rinkoje, bet ir švietimo, kultūros, paslaugų ir socialinės apsaugos sferose. Taip pat turėtų būti garantuotos ir vienos lyties porų teisės.

ILGA-Europa tęsia kampaniją už 13 straipsnio nuostatų įgyvendinimą. Taip pat siūloma įtraukti bendrą antidiskriminacinį straipsnį į ruošiamą Europos Sąjungos Pagrindinių teisių chartiją.

LGL informacija

LIETUVOS GĖJŲ LYGA
už lesbiečių ir gėjų teises
HTTP://WWW.GAY.LT

LAIŠKAI

Homofobai LNK laidoje

Norėčiau pareikšti nuomonę apie vieną epizodą iš "Ryto rato" (LNK) sausio 10 dienos laidos.

Nenugirdau tąkart Aušrelės pasakytos naujienos apie kažkur vykstantį gėjų "suskridimą". Bet tai, ką išgirdau vėliau, mane, maža pasakyti, suglumino. Laidos vedėja – ir toks vulgarumas? Prisimenate? Juozas: "O kas tie gėjai?" Aušrelė: "Na tie, žydri berniukai". Juozas: "O kodėl jie taip vadinami?" Aušrelė: (pajuokiančiai ir pamokančiai). "Todėl, kad normalūs vyrai myli moteris, o nenormalūs – vyrus!"

Ar Aušrelei žinoma, kad tie "nenormalūs" taip pat yra žmonės? Ir jei "normalūs" kenčia nuo nepriteklių, nedarbo, nesėkmių, tai "nenormalūs" dar ir dėl to, jog jie – kitokie. Sulaukus tam tikro amžiaus, tokiais ne tampama, bet suvokiama, kad toks esi. Aušrelė gal pareikštų, kad tarp jų tiek narkomanų, tiek AIDS-ininkų. O tarp "normalių" tai – retenybė? Gal Aušrelė pasidomėtų, kiek "tokių" buvo tarp žymių žmonių rašytojų, poetų, šokėjų, kurių intelekto koeficientas, esu tikra, aukštesnis už laidos vedėjos.

Koks atsakymas būtų nuskambėjęs iš vedėjos lūpų, jei Juozas būtų prispyręs atsakyti į klausimą apie transvestitus ir transseksualus (o jis bandė tai daryti!)? Be jokios užuominos dėl įžeidimo norėčiau paklausti: ar Aušrelė, būdama KITOKIA, vadintų save nenormalia, ar esančia kitokios seksualinės orientacijos?

Kokiame amžiuje gyvename? Ignoruokite, nepastebėkite, nebendraukite, bet pripažinkite, jog tai egzistuoja ir – neįsižeidinėkite. Paprasčiausiai leiskite BŪTI.

P.S. Ar žinote, jog geriausias moters draugas gėjus? Niekada neprikiaulins, kaip kai kurios "tikros" draugės.

Skaitytoja iš Kauno
("Lietuvos Žinios")

Kuo skurdesnė šalis, tuo mažiau joje būna pakantumo

D.Gudavičiūtė, L.Lileikienė. Gėjai Lietuvoje verčiami veidmainiauti ("Lietuvos rytas", 1999 11 09).

Ačiū už straipsnį apie gėjų diskriminavimą Lietuvoje. Nors ir nesimpatizuoju gėjams, tačiau manau, kad laikas ryžtingai kovoti su šia diskriminacija. Antraip Lietuva nebus nei laisvas, nei demokratiškas kraštas.

Visiškai pritariu straipsnyje pacituotai S.Dimbelio minčiai, jog kitos orientacijos žmonės Lietuvoje yra diskriminuojami tiek visuomenės, tiek valstybės. Dar įrodymų? Štai tik keletas jų. Ar jums kada nors teko matyti pažinčių skyrelyje (kad ir "Lietuvos ryte") skelbimų "Ji ieško jos"? Turbūt ne.

Ne dėl to, jog Lietuva – ypač "normali valstybė" ir joje nėra lesbiečių bei jų susipažinimo problemos. Šios orientacijos moterys net bijo nešti užkoduotus skelbimus į redakciją, kad nebūtų jau redakcijoje "demaskuotos".

O kuri padarė tai, ką moterys Vokietijoje, Šveicarijoje, Skandinavijoje ir kitose šalyse daro nuolat ir be jokių skandalų, – prisipažįsta per spaudą ir televiziją mylinčios "kitaip"?

Tai išdrįstų nebent tik bedarbės, nes darbą turinčios mūsų moterys būtų anksčiau ar vėliau iš to darbo išėstos!

Štai ir susidaro įspūdis, kad Lietuvos inteligentės – iki pašaknių "normalios".

Bet juk taip nėra! Kiek žinau, yra lesbiečių net aukščiausiuose valdžios ešelonuose. Kaip manote, ko jos tyli? Net ir lesbiečių teises (pusiau) viešai ginanti moteris dangstosi slapyvardžiu ir yra bedarbė, neturinti ko prarasti.

Kitose (civilizuotose) Europos valstybėse jau sureguliuoti arba reguliuojami juridiniai šio reikalo aspektai. Pavyzdžiui, partneriui ar partnerei suteikiama paveldėjimo teisė bei kitos socialinės partnerystės garantijos.

Lietuvoje apie tai net užsiminti baisu. Ko norėti iš visuomenės, jeigu net Lietuvos vadovai bijo (ar nenori) prabilti apie šią problemą. Net JAV prezidentas B.Clintonas, pasisakantis už homoseksualistų teisių gynimą, jiems – ne pavyzdys. O gaila!

Mūsų šalies prezidentai – senyvi žmonės ir, be abejonės, tyrai normalūs. Sunku, o gal ir neįmanoma jiems suprasti "kitokius".

O Lietuvos visuomenę būtina auklėti. Kad praeitų noras ieškoti mūsų ekonominio nuosmukio ir visų nelaimių atpirkimo ožių tarp lesbiečių ir gėjų.

Neatsitiktinai atitinkamos pasaulinės tarnybos seniai priėjo išvadą, kad kuo skurdesnė šalis, tuo mažiau joje tolerancijos.

Kol kas Lietuva puikiai iliustruoja šį teiginį.

P.S. Turbūt suprantate, jog negaliu pasirašyti savo tikrąja pavarde. Esu moteris, užimanti nemenkas pareigas bei stovinti ant vienos iš aukštesnių socialinių pakopėlių.

Klaipėda

PASAULYJE

Prancūzija įteisino nevedusias poras

Praėjusių metų spalio 13 dieną Prancūzijos įstatymų leidėjai priėmė įstatymą, kuris suteikia nevedusioms homoseksualioms ir heteroseksualioms poroms tokias pat teises, kuriomis naudojasi heteroseksualūs sutuoktiniai. Nacionalinė asamblėja 315 balsų dauguma priėmė Pilietinio solidarumo paktą beveik po metų nuo jo pirmojo teikimo.

Teisingumo ministrė socialistė Elisabetha Guigou pasakė, kad šis įstatymas padės mažinti homofobiją ir netolerantiškumą.

Dabar Prancūzijos gėjų ir lesbiečių registruotos poros gaus mokesčių nuolaidų, galės išeiti atostogų kartu su partneriu. Prancūzai galės registruoti partnerystę ir su užsienio homoseksualais, kuriems bus leista gyventi šalyje. Registruoti partneriai bus atsakingi už abiejų skolas. Skyrybos vyks gana paprastai – užteks parašyti skyrybų laišką savo buvusiam partneriui ir teismui.

Vokietijoje svarstomas naujas įstatymo projektas

"**Zeit**" pranešė, kad Teisingumo ministrė Herta Daebler-Gmelin paskelbė registruotos partnerystės įstatymą. Ilgame interviu ji mini naujo įstatymo detales.

Įstatymas įpareigos registruotus partnerius išlaikyti vienas kitą, suteiks teisę neliudyti teisme, garantuos paveldėjimo ir mažesnių mokesčių privilegijas. Partneriai galės pasirinkti sutuoktinio pavardę. Vokiečio partneris užsienietis galės tikėtis oficialios imigracijos į šalį.

Ministrė pažymėjo, kad Konstitucija reikalauja panaikinti diskriminaciją prieš gėjus ir lesbietes.

Lesbiečių ir gėjų asociacijos LSVD sekretorius Manfredas Brunsas kritikavo teisingumo ministeriją už delsimą. Įstatymo projektas nebuvo nusiųstas apsvarstyti homoseksualų organizacijoms.

Šveicarijos parlamentas pritarė registruotos partnerystės įstatymui

Bernas (AFP). Praėjusių metų rugsėjo 27 dieną dauguma Federalinės Asamblėjos narių palaikė pasiūlymą leisti vienos lyties poroms registruoti jų partnerystę oficialiai.

Asamblėja įpareigojo teisės komitetą parengti įstatymą pagal liberalo Jean-Michelo Groso pasiūlymą, kuris panaikins vienos lyties porų diskriminaciją. Homoseksualioms poroms bus suteiktos mokesčių ir paveldėjimo lengvatos, kuriomis naudojasi heteroseksualios poros. Homoseksualų partneriai užsieniečiai taip pat galės oficialiai gauti leidimą gyventi šalyje.

Tačiau registruotiems partneriams nebus leista įsivaikinti ar dirbtinai apsivaisinti.

PASAULYJE

Latvija nenori homoseksualų santuokų

Latvijos Seimo žmogaus teisių ir visuomeninių reikalų komisija svarstė įstatymo projektą "Dėl vienos lyties asmenų registruotos partnerystės". Įstatymo projektą parengė Latvijos nacionalinis žmogaus teisių biuras bendradarbiaudamas su Homoseksualumo informacijos centru.

Latvijos gėjai ir lesbietės surengė demonstraciją už naują įstatymą Rygoje, prie Seimo rūmų. Jie laikė plakatus su užrašais "Gėjų ir lesbiečių teisės – žmogaus teisės", "Šeimų yra visokių", "Visi lygūs, bet kai kurie lygesni už kitus" ir pan.

Įstatymo projektas buvo pateiktas svarstyti įvairioms ministerijoms. Tačiau komisija taip ir neišdrįso perduoti projekto Seimui. Jis buvo pripažintas nesvarbiu visuomenei ir atmestas.

Latvijos Seimo narys Tabunsas pagrindinėje televizijos žinių laidoje pavadino homoseksualus "moraliniais ir fiziniais iškrypėliais"…

Transseksualas išrinktas į Naujosios Zelandijos parlamentą

Lapkričio 27 dieną Naujosios Zelandijos gyventojai pirmą kartą pasaulio istorijoje išrinko atvirą transseksualą parlamento narį.

Keturiasdešimt dvejų metų leiboristė Georgina Beyer parlamente atstovaus salos pietryčių dalyje esančiam konservatyviam Wairarapos regionui. Georgina Beyer surinko 12 693 balsus, o konservatorių kandidatas – 10 189 balsus.

Visoje šalyje žinoma aktorė, buvusi prostitutė, striptizo artistė taip pat yra septynių tūkstančių gyventojų miestelio Cartertono merė. Beyer lytį pakeitė 1984 metais.

Interviu "Wocknerio žinioms" G.Beyer pareiškė, kad jaučiasi patenkinta. "Manau, kad visoms mažumoms įrodžiau, jog įmanoma įveikti priešiškumą ir išsikovoti vietą visuomenėje." Beyer tvirtino, kad per visą rinkiminę kampaniją niekas, išskyrus žiniasklaidą, neiškėlė jos transseksualumo.

"Žiniasklaidos atstovai mano transseksualumą visuomet pristato kaip sensacingą naujieną, bet tai dažniausiai man nepakenkia. Jiems nepavyko manęs diskredituoti, nors jie labai stengėsi įrodyti, kad žmonės neturėtų balsuoti už mane", – sakė G. Beyer.

"Aš manau, kad lyties klausimas čia nieko dėtas. Svarbu – ne lytis, o sugebėjimas dirbti. Turėdama nemažai gyvenimo ir darbo vietinės valdžios srityje patirties, laikau save tinkamiausiu žmogumi atstovauti šiai rinkiminei apygardai ."

Beyer pareiškė ketinanti bendradarbiauti su atvirai homoseksualiais parlamento nariais Timu Barnettu ir Chrisu Carteriu.

Beyer tvirtino prisidėsianti prie gėjams rūpimų problemų sprendimo. Tačiau tai nebūtinai taps prioritetu. Juk dabar ji atstovauja visiems piliečiams ir jų interesams

"Aš taip pat esu Naujosios Zelandijos AIDS fondo tarybos narė. Be to buvau veikli gėjų, lesbiečių ir transseksualų bendruomenės narė. Televizijoje sėkmingai vaidinau gėjų personažus. Tad be jokios abejonės priklausau šiai bendruomenei ir didžiuojuosi būdama tokia, kokia esu",– kalbėjo G. Beyer.

LGL informacija

Gėjai popiežiumi ragina rinkti moterį

Prieš Katalikų bažnyčios poziciją homoseksualumo atžvilgiu protestuojantys Italijos aktyvistai paragino kitu popiežiumi išrinkti moterį.

Toks raginimas pareikštas protesto demonstracijoje, kuri vyko vos keli metrai nuo tos vietos, kur Jonas Paulius II rengia audiencijas ir sako kalbas, kritikuojančias netradicinę gyvenseną.

Minėta demonstracija buvo surengta atminti sicilietį, kuris lygiai prieš dvejus metus, protestuodamas dėl homoseksualų diskriminacijos, susidegino Šv. Petro aikštėje.

Italijos homoseksualistų teisių gynimo grupės "Arcigay" vadovas Sergio Lo Giudice sakė, jog Bažnyčiai reikia moteriškos rankos ir pareiškė viltį, kad 2000-aisiais jos vadovu taps moteris, kuri bus daug jautresnė ir atviresnė.

Katalikų bažnyčia moko, kad homoseksualumas pats savaime nėra nuodėmingas, bet nuodėmingi yra seksualiniai santykiai tarp gėjų. Bažnyčia taip pat priešinasi moterų kunigių idėjai.

Elektroninė prekyba taikosi į gėjus

Vokietijoje atidarytas naujas tinklalapis pirkėjams gėjams (www.eurogay.de/shop).

Firma siūlo 3000 knygų, videofilmų, rūbų, muzikos įrašų ir erotinių žaislų. Nusivils tie, kurie mano, kad "gay shopping" susijęs tik su vulgariomis sekso prekėmis…

Prabangus apatinis trikotažas ar spalvingas prezervatyvų komplektas puikiai tiks dovanoms po eglute. Kompanija planuoja per kelis mėnesius išaugti į prekybos centrą, kuris galės pasiūlyti prekių spektrą nuo juvelyrikos iki baldų.

Pasak JAV firmos "Spare Parts", gėjų pajamos didesnės ir jie daugiau gali išleisti dovanoms per šventes. Taip pat nustatyta, kad gėjai dažniau už kitas gyventojų grupes naudojasi "Internetu".

Anonimiškumas taip pat labai traukia gėjus į "Interneto" parduotuves.

LGL informacija

Clintono politika nepasiteisino

B.Clintonas

Jungtinių Amerikos Valstijų prezidentas B.Clintonas pripažino, kad 1993 metais jo pradėta vykdyti politika dėl homoseksualų tarnavimo armijoje visiškai nepasiteisino, ir pažadėjo kartu su Pentagonu ieškoti kitų būdų spręsti problemą.

B.Clintonas sakė norėjęs sukurti aplinką, kurioje homoseksualūs jaunuoliai galėtų tarnauti armijoje ir nebūtų persekiojami dėl savo seksualinės orientacijos. Tačiau, pasak JAV prezidento, tokio sprendimo trūkumai pasireiškė vieno jauno kareivio byloje, kai jis buvo nuteistas už tai, kad mirtinai sumušė savo kolegą, įtaręs jį homoseksualumu.

LGL informacija

Atskleista lesbiečių poros paslaptis

Tikrasis dviejų lesbietės dainininkės Melissos Etheridge vaikų tėvas yra ne kas kitas, o roko veteranas Davidas Crosby. Ši viena labiausiai saugomų rokenrolo pasaulio paslapčių atskleista žurnale "Rolling Stone".

Nepaisant nuolatinių problemų dėl narkotikų vartojimo ir prastos sveikatos, 58 metų D.Crosby pasirodė tinkamas, nes M.Etheridge yra jo gerbėja.

"Jis muzikalus, o man tai daug reiškia ir man patinka jo darbas",– sakė įtakingiausiam JAV muzikiniam žurnalui 38 metų dainininkė.

Šiuos vaikus - trejų metų dukterį Bailey ir vienerių metų sūnų Beckettą – pagimdė M.Etheridge partnerė Julie Cypher, kuri buvo dirbtinai apvaisinta.

Visa šeima nufotografuota ant "Rolling Stone" viršelio kartu su D.Crosby ir jo žmona Jan Crosby, kuri rekomendavo savo vyrą donoru.

D.Crosby turi keturis savo vaikus nuo ketverių iki 35 metų amžiaus. "Per Bailey ir Becketto gimimą jis nedalyvavo ir tėvo pareigų neatlieka", – sakė M.Etheridge.

Šiemet D.Crosby grįžo į sceną su atgimusia supergrupe "Crosby, Stills, Nash & Young". Prieš penkerius metus jam buvo persodintos kepenys, be to, dainininkas yra sėdėjęs kalėjime dėl narkotikų. Tačiau jis su

žmona jau 14 metų gyvena visiškai blaiviai.

Gandai apie lesbiečių vaikų tėvo asmenybę sklandė jau kurį laiką. Buvo minimos įvairios galimybės – nuo ekrano liūto Brado Pitto iki M.Etheridge stabo Bruce'o Springsteeno.

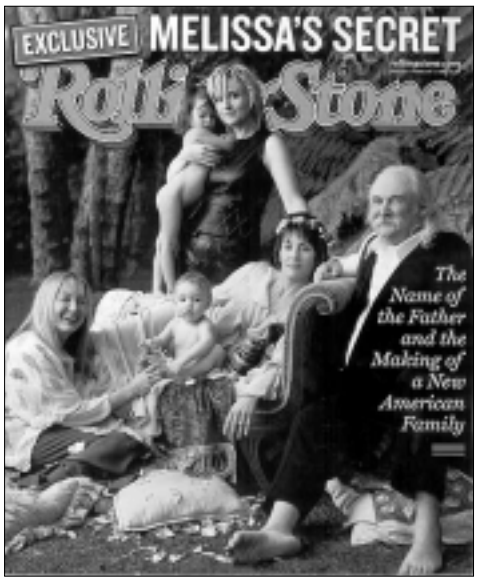

Lesbiečių pora sakė atskleidusi paslaptį, nes šie klausimai jau pabodę ir jos norėjo gyventi atvirai.

M.Etheridge yra nepaprastai populiari roko dainininkė Jungtinėse Valstijose. Berklio muzikos koledžą baigusi gitaristė ir dainininkė dažnai vadinama paskutinio XX amžiaus dešimtmečio Janis Joplin.

Europoje M.Etheridge žinoma mažiau. Vis dėlto ji yra dalyvavusi didžiausiuose Europos festivaliuose ir dainavusi keliasdešimt tūkstančių žmonių auditorijoms.

Pasak kritikų, naujausias M.Etheridge albumas "Breakdown", kuriame ji išlieja savo jausmus ir nevengia gėjų teisių temos, įrodo, kad Etheridge-menininkė jau peraugo Etheridge-žmogų.

AP informacija

Gėjai – geresni tėvai?

Nauji tyrimai rodo, kad gėjai yra geresni tėvai už heteroseksualius vyrus. Be to, tyrinėtojai nerado jokių įrodymų, kurie tvirtintų, kad tėvų lytinė orientacija veikia jų vaikus.

Daktarės Gill Dunne iš Londono Ekonomikos instituto apklausoje dalyvavo 100 gėjų tėvų. Apklausos rezultatai rodo, kad homoseksualūs vyrai linkę geriau ugdyti ir labiau užjausti savo vaikus, negu hetroseksualistai, kurie linksta palikti emocinę tėvystės pusę moterims.

Palyginus su heteroseksualiais vyrais, homoseksualai dažniau išlaiko stiprius ir supratingus santykius su savo vaikais ir po skyrybų su partneriu. Jie taip pat labiau linkę palaikyti gerus santykius su buvusiu partneriu.

Tyrimai rodo, kad gėjai daug jautresni savo vaikams, nes patys jaunystėje išgyveno tėvų spaudimą dėl "normalaus seksualumo".

LGL informacija

Dvynukų dokumentuose – du tėvai, bet nė vienos motinos

Du Didžiosios Britanijos gėjai davė savo spermos ir pasinaudojo amerikietės gimdyvės paslauga

Du vyrai, britų gėjų pora, tapo dvynukų tėvais. Vaikus jiems Kalifornijoje (JAV) pagimdė pakaitinė motina, vartojant dirbtinio apvaisinimo metodą. Jie ketina įregistruoti dvynukus Didžiojoje Britanijoje kaip pirmuosius britus, turinčius du tėvus ir nė vienos motinos.

Berniuką Aspeną ir mergaitę Saffron praėjusių metų gruodžio 9 dieną Modesto mieste, Kalifornijoje, pagimdė amerikietė Rosalind Bellamy. Moteris išnešiojo jų embrionus, susiformavusius iš kitos amerikietės kiaušinėlių ir vieno iš tėvų gėjų spermos.

Gėjų pora teigė neketinę tapti šios srities pionieriais ir savo istoriją viešai papasakojo tik tuomet, kai informacija pateko į vieną Londono bulvarinių laikraščių.

Londono laikraštis "Mail on Sunday" išspausdino dviejų puslapių apimties interviu su abiem vyrais – Barrie Drewittu ir Tony Barlow. Išspausdintos ir ligoninėje darytos nuotraukos: medicininiais chalatais vilkintys laimingi tėvai atsargiai ima kūdikius, kuriuos jiems paduoda lovoje gulinti gimdytoja.

"Iš pradžių viskas atrodė nerealu. Tai virto tikrove tik tuomet, kai gimęs Aspenas ėmė klykti. Aš pravirkau", – pasakojo T.Barlow apie gimdymą, kuris vyko vieną mėnesį pirma numatyto laiko, atlikus Cezario pjūvį.

Abu gėjai iš ligoninės kūdikius parsivežė į prabangų viešbutį, kur jais rūpintis padėjo dvi nusamdytos auklės britės.

35 metų T.Barlow ir 32 metų B.Drewittas kartu gyvena jau 11 metų. Jie teigia esą milijonieriai, susikrovę turtus iš "medicinos ir vartotojų rinką tiriančio verslo".

Kalifornietė R.Bellamy, auginanti keturis sūnus, kurių amžius – 15, 14, 10 ir 7 metai, jau antrą kartą atlieka pakaitinės motinos vaidmenį. Dabar ji sutiko būti pakaitine motina, kai B.Drewittas ir T.Barlow prarado viltį mėgindami tapti tėvais Didžiojoje Britanijoje ir nusprendė išbandyti laimę Jungtinėse Valstijose. Už tai jie sumokėjo 325 tūkstančius dolerių.

Anglijoje nepripažįstamos gėjų santuokos, jų poroms neleidžiama samdytis pakaitinių tėvų. Homoseksualios poros įsivaikinti gali tik pastaruosius porą mėnesių. Anksčiau Esekso grafystės vadovybė buvo atmetusi poros prašymą įsivaikinti.

Ponia Bellamy pati nesutiko komentuoti šio įvykio, tačiau jos vyras Chrisas Bellamy pasakė, kad "iš tiesų negali įsivaizduoti tinkamesnių tėvų", nei yra šie du vyrai.

"Aš esu nepaprastai laimingas", – kalbėjo Ch.Bellamy, vadovaujantis pakaitinių motinų agentūrai. – Visa mūsų šeima susėdo ir viską aptarė. Tai buvo visos šeimos sprendimas".

B.Drewittas ir T.Barlow dar spalio mėnesį gavo San Diego (JAV) teismo leidimą vaikų gimimo liudijimuose įregistruoti savo vardus, įrašant "tėvas 1" ir "tėvas 2".

Šis įrašas turi praktinės svarbos suteikiant porai visateisę tėvystę. Dvynukams suteikta Drewitto–Barlow pavardė.

Vyrai atsisakė pranešti, kurio iš jų sperma buvo panaudota kiaušinėliams apvaisinti. Tačiau jie tvirtino, jog pasakys tai dvynukams, kai jie sulauks pakankamo amžiaus, kad galėtų tai suprasti. Taip pat T.Barlow ir B.Drewittas nori, kad jų vaikai susipažintų su moterimis, padėjusiomis jiems ateiti į pasaulį.

Vaikų gimimo liudijimuose nenurodomi nei juos pagimdžiusios R.Bellamy, nei kiaušinėlių donorės amerikietės Tracie Matthews vardai. Visus šiuos žmones suvedė kita Kalifornijoje įsikūrusi agentūra, kuri teikia pagalbą homoseksualioms poroms.

B.Drewittas bei T.Barlow jau anksčiau Didžiosios Britanijos laikraščiams kalbėjo apie artėjantį gimimą, sukeldami prieštaringą visuomenės reakciją. Tačiau dabar jų laukia tikra kova su teisės institucijomis.

Laikraštis "Mail on Sunday" rašė, jog teisininkai įspėjo T.Barlow ir B.Drewittą, kad, būdami nevedę tėvai, jie neturi teisės automatiškai suteikti dvyniams savo pilietybę ir kad Jungtinėse Valstijose išduoti gimimo liudijimai Didžiojoje Britanijoje gali būti nepripažįstami.

"Tai – ilgo teisminio proceso pradžia", – sakė T.Barlow.

"Dėl to, ką mes padarėme, buvo išsakyta labai daug išankstinių nuostatų ir kritikos. Tačiau dabar tai nesvarbu, – sakė B.Drewittas. Mes turime šeimą".

Kūdikiai yra laikomi amerikiečiais, todėl T.Barlow ir B.Drewittas kreipėsi į Didžiosios Britanijos konsulatą San Franciske, kad vaikams būtų leidžiama likti Didžiojoje Britanijoje ilgiau, nei tokią teisę suteikia Amerikos pasas.

Vėliau jie prašys Didžiosios Britanijos vyriausybę pripažinti jų vaikus šios šalies piliečiais. Vyrai mano, kad galutinį sprendimą turės priimti vidaus reikalų ministras Jackas Straw.

Naujieji tėvai linkę imtis netgi drastiškų priemonių, kad tik išsaugotų savo šeimą. "Pačiu blogiausiu atveju mes išvyksime iš Didžiosios Britanijos, – teigė B.Drewittas. – Žinoma, mes to nenorime, bet jei prireiks, mes tam pasirengę".

T.Barlow pridūrė: "Jei mano šalis negalės priimti manęs, Barrie ir mano šeimos, aš tą pačią dieną iš jos išvyksiu".

AP informacija

Vyrų aistros negali įv

Lietuvių kilmės menininkas Amerikoje kovoja dėl teisės susituokti su mylimu vyru

Nori įteisinti meilę

Aliaskoje gyvenantis lietuvių kilmės menininkas Gene'as Duganas lietuviškai moka tik keletą frazių. Jis gali pasakyti "Aš tave myliu", tačiau šiuos žodžius skiria ne moteriai, o vyrui, su kuriuo jau penkerius metus kovoja dėl teisės susituokti oficialiai.

"Mes turime tokius pat įsipareigojimus vienas kitam, kaip ir vedę žmonės. Tačiau tik vedybos suteikia porai teisinį užnugarį.

Teisiškai pagal Amerikos įstatymus mes esame tik kambario draugai. Nelaimės atveju, jei kuris nors atsidurtų reanimacijoje, kitam nebūtų leista net aplankyti savo draugo – tokią teisę turi tik šeimos nariai.

Daug kam atrodo, kad savo teises ginantys homoseksualistai galvoja tik apie teisę į seksą. Tačiau mes kovojame ne dėl sekso, o dėl žmonių tarpusavio santykių ir meilės įteisinimo", – tvirtino kartu jau dvidešimt metų gyvenantys amerikiečiai 45 metų Jay Brause'as ir 47-erių G.Duganas.

Gėjai vengia viešumos

Kovojanti dėl teisės susituokti pora išgarsėjo visoje Aliaskoje ir kitose Amerikos valstijose. Dėl jų net buvo surengtas Aliaskos gyventojų referendumas, kuriame balsuota dėl vieno konstitucijos punkto patikslinimo.

Du trečdaliai konservatyvumu garsėjančios valstijos gyventojų balsavo prieš teisę tuoktis vienos lyties atstovams.

Konstitucijoje buvo įrašyta, kad legali yra tik vienišo vyro ir vienišos moters santuoka.

Apie šią porą rašo ir Europos laikraščiai – Londone leidžiamas "The Guardian" iki šiol buvo vienintelis dienraštis, kurio puslapiuose jie leido spausdinti savo bendrą nuotrauką.

Aktyviai už žmonių teises ir kitose srityse kovojantiems vyrams saugumo sumetimais tenka vengti viešumos – jų namų telefonas įslaptintas, darbo telefonu ne kartą sulaukė grasinimų susidoroti, tad dabar ten įvesta numerių atpažinimo sistema.

Pora nesutinka fotografuotis Amerikos leidiniams. Lankydamiesi Lietuvoje amerikiečiai sutiko nusifotografuoti ir duoti išskirtinį interviu "Lietuvos rytui".

Vyrai susituokė bažnyčioje

J.Brause'as ir lietuvės bei airio palikuonis G.Duganas susipažino Aliaskos mieste Ankoridže, gėjų bendruomenės centre.

"Jay gyveno Ankoridže ir dirbo gėjų centre savanoriu. Aš kaip tik buvau baigęs stažuotę meno centre Didžiojoje Britanijoje ir ieškojau naujų įspūdžių keliaudamas po Ameriką. Užsukau į centrą ir pasakiau, kad būsiu čia keletą dienų, tad gal galėčiau kuo nors padėti. Ėmiau dirbti kartu su Jay ir vietoj kelių dienų likau porai dešimtmečių", – pasakojo anksčiau Niujorke gyvenęs G.Duganas.

Prieš pradėdami gyventi kartu įsimylėjėliai nusprendė surengti oficialią bažnytinę ceremoniją, kurios metu prisiektų vienas kitam savo meilę.

Skirtingas religijas išpažįstantiems gėjams talkino kunigai – G.Duganui patarimais padėjo katalikų kunigas, o J.Brause'ui – protestantų.

Dvasininkai bendravo su jais kaip ir su visomis tuoktis besiruošiančiomis poromis, aptarė, koks turi būti šeimyninis gyvenimas.

1979 metais J.Brause'o tėvo – protestantų dvasininko – bažnyčioje įvyko kuklios apeigos. Jo tėvas buvo ir šios neįprastos ceremonijos liudininkas. Katalikų kunigas sakė moraliai palaikąs įsimylėjėlius, tačiau Bažnyčios normos jam neleido dalyvauti šiame renginyje. Jaunuosius palaimino protestantų kunigas.

Jautėsi antrarūšiai

Kartu gyvenantys vyrai pasakojo, kad nė vienoje iš penkiasdešimties valstijų homoseksualistams neleidžiama tuoktis, tik keliuose miestuose galima įregistruoti partnerystės sutartis, tačiau jose daug apribojimų.

Be to, vyras ir moteris turi teisę susituokti arba bažnyčioje, arba valdžios įstaigoje – abiem atvejais santuoka bus legali.

Homoseksualistų atžvilgiu taip nėra – kai kurie tikėjimai pripažįsta vienos lyties santuokas ir palaimina besituokiančius, tačiau tokia sąjunga neturi jokio teisinio pagrindo.

"Ceremonija bažnyčioje mums abiem buvo labai reikšmingas įvykis. Tačiau vis tiek žinojome, kad visa tai netikra, teisiškai nesame lygūs su kitais žmonėmis, jautėmės lyg kokie antrarūšiai.

Panaši situacija prieš 30 metų buvo kai kuriose Amerikos valstijose, kur valdžia draudė mišrias santuokas tarp skirtingų rasių žmonių. Mus kaltina, kad norime susituokti tik dėl ekonominių priežasčių, pavyzdžiui, kad turėtume mokesčių lengvatų šeimoms, socialines garantijas.

Mes norime ne tik teisių, bet ir pareigų, norime būti lygūs ir turėti teisę pasirinkti, ką mylėti ir su kuo gyventi", – tikino homoseksualistų pora.

Advokatas - prieš vedybas

Vadinamoji homoseksualistų vedybų byla Aliaskos teismuose svarstoma jau nuo 1994 metų. Jos pagrindas buvo vedybų anketa, kurią užpildė J.Brause'as ir G.Duganas.

Jie atitiko visus anketos reikalavimus, išskyrus vieną – buvo tos pačios lyties.

Gėjai nusprendė kreiptis į teismą, nes jiems atrodė, kad taip valdžia pažeidžia jų pilietines teises – neleidžia tuoktis su žmogumi, kurį pats pasirinkai.

Jie motyvavo tuo, kad valstijos konstitucijoje nėra nurodyta, jog tuoktis gali tik vyras ir moteris. 1996 metais dėl šios bylos buvo patikslinta Aliaskos konstitucija.

Iš tiesų penkerius metus trunkančiai bylai pradėta ruoštis daug anksčiau.

Prireikė aštuonerių metų, kad įsimylėjėlių pora galėtų susirasti jų teises ginantį nemokamą advokatą, kuris gauna maždaug 90 tūkstančių dolerių atlyginimą tik tuomet, jei laimi bylą.

Jų advokatu tapo turtingas ir gerai žinomas teisininkas Robertas Wagstaffas, savo kapitalą susikrovęs atstovaudamas žmonėms, nukentėjusiems nuo nelaimingų atsitikimų, medikų klaidų.

"Mūsų advokatas tikrai nėra gėjus ir netgi nusiteikęs prieš vedybas, nes pats buvo vedęs keletą kartų ir nusivylė santuoka. Tačiau mūsų byla jam patinka – ji gana netradicinė ir sunki, yra dėl ko pakovoti, todėl jis ir apsiėmė", – juokdamiesi pasakojo amerikiečiai. Prieš išvykdami į Lietuvą jie sužinojo, kad jų byla pralaimėta.

Pora planuoja kreiptis į Jungtinių Amerikos Valstijų Aukščiausiąjį teismą. Jie tiki savo pergale ir kaupia pinigus advokatui.

Jų draugai remia poros įsitikinimus ir finansiškai - kartkartėmis organizuojami vakarėliai, į kuriuos įėjimas yra mokamas, o surinktos lėšos skiriamos padengti teismo išlaidas.

Šiuo metu JAV vyksta dar vienas panašus teismo procesas – Vermonto valstijos Aukščiausiasis teismas nagrinėja trijų homoseksualistų porų prašymą įteisinti vienos lyties žmonių santuoką.

Šiame procese dalyvauja ir garsiausia Jungtinių Valstijų lesbiečių pora – aktorės Anne Heche ir Ellen DeGeneres, ketinančios susituokti, kai tik bus priimtas palankus sprendimas.

Sieja ne tik seksas

"Mes su Gene'u nusprendėme iškelti galvas aukštyn ir deklaruoti meilę vienas kitam.

Kodėl turėtume gėdytis, slėptis ar gyventi apimti baimės? Žodis "homoseksualistas" daugeliui kelia nešvankias asociacijas,

eikti jokie draudimai

atrodo, lyg mes visą laiką galvojame tik apie seksą. Tai - ne tik seksas, bet ir meilė.

Seksas ir meilė susipynę, negali jų atskirti. Kad ir kur gyventum – Lietuvoje, Peru, Pietų Afrikos Respublikoje ar Aliaskoje – visi galvoja apie seksą ir meilę. Jei mus sietų tik seksas, nebūtumėme išgyvenę kartu 20 metų", – optimistiškai nusiteikę kalbėjo gėjai.

Kartu gyvenantys vyrai tvirtino, kad jų šeimoje nėra griežto pasiskirstymo buities darbais, nebūna taip, jog kuris nors atlieka žmonos ar vyro pareigas.

"Vyrams ir moterims sunkiau susitarti buityje. Mes susitariame be problemų – kiekvienas daro tai, kas jam patinka. Aš virtuvėje galiu tik užkaisti vandenį. Vienintelis mano bandymas padaryti spagečius baigėsi tuo, kad likome alkani. Nuo to laiko į virtuvę neinu, tai – Gene'o teritorija. Bet aš galiu pataisyti mašiną, sutvarkyti butą", – pasakojo Jay.

Žmonės dažnai klausia šių vyrų, kodėl jie neišvyksta į kitą valstiją, pavyzdžiui, Kaliforniją, kur visuomenė pakantesnė jų orientacijos žmonėms ir galima sudaryti partnerystės sutartį.

"Šią išeitį mums dažnai siūlo oponentai. Bet Aliaskoje – Jay namai, čia gyvena jo broliai ir brolių vaikai. Dabar Aliaska – ir mano namai. Kodėl mes turime važiuoti kitur? Todėl, kad valdžia neleidžia mums tuoktis?

Modernus menas dažnai kelia klausimą "O kodėl ne?". Galbūt ir valdžios atstovai galėtų apie tai pagalvoti – o kodėl mums negalima tuoktis?" – svarstė G.Duganas.

Visada traukė tik vyrai

Jay ir Gene'as gana anksti suvokė apie savo homoseksualumą, tačiau prisipažinti apie tai savo šeimai jie išdrįso tik jau subrendę.

"Būdamas kokių septynerių metų pradėjau domėtis savo lyties atstovais. Dėl to buvau labai suglumęs. Seksualinius santykius su vyru pirmąkart išbandžiau koledže. Tai buvo vienintelis trumpas romanas prieš sutinkant Jay", – prisipažino G.Duganas.

Apie savo potraukį prie vyrų šeimai jis išdrįso prisipažinti tik būdamas 26-erių.

Tėvai patyrė šoką, bet vėliau susitaikė su sūnaus seksualine pakraipa. Jie paprašė vienintelio dalyko – vengti viešumos ir niekam apie tai nepasakoti.

Žinia ypač nuliūdino lietuvių kilmės menininko seserį ir brolį. Tačiau visai neseniai jo sesuo nustebino savo brolį gėjų.

Ji ir jos vyras nusprendė – jei jiems atsitiktų nelaimė, jų tris vaikus turėtų užauginti Gene'as su draugu, kurių gražiais tarpusavio santykiais jie taip žavisi, o ne kiti giminaičiai.

Sesuo nedvejodama kreipėsi į brolį ir tada, kai jos vyro giminaitis prisipažino esąs gėjus. Gene'as patarė jaunam vaikinui, gyvenančiam Aidaho valstijoje, kuri garsėja ne tik bulvėmis, bet ir konservatyviai nusiteikusiais piliečiais, kaip susitaikyti su savo šeima ir susivokti savyje.

Jay buvo ypač nelengva prisipažinti tėvams apie savo homoseksualumą, nes jis užaugo pastoriaus šeimoje – jo tėvas buvo protestantų dvasininkas, o mama – pastoriaus žmona.

Sulaukęs devyniolikos metų jis išdrįso prisipažinti tėvui, kad niekada netraukė merginos, o nuo dvylikos metų vis įsimylėdavo vaikinus. Jis labai nusiminė, bet palaikė savo sūnų. Kaip nujausdamas tėvas siūlė nieko nesakyti mamai.

Kai Jay po metų išdrįso prisipažinti jai, mama šią žinią priėmė labai sunkiai. Broliai susitaikė su šia mintimi, ir dabar visi draugauja šeimomis.

Aistra tampa nevaldoma

Prieš pradėdamas bendrą gyvenimą su Gene'u, J.Brause'as turėjo vieną audringą nelaimingai pasibaigusį romaną.

Jis draugavo su universiteto studentu Larry, kuris, norėdamas užmaskuoti savo homoseksualumą, tuo pat metu susitikinėjo su mergina.

Šis vaikinas norėjo tapti universiteto prezidentu, todėl labai slėpė savo homoseksualius ryšius, grasino partneriui fiziniu smurtu, jei šis jį išduosiąs.

"Tada pirmąkart pajutau, kaip yra sunku gyventi slapstantis nuo savo prigimties. Kai neleidžiama, draudžiama, aistra tampa nebevaldoma", – samprotavo pašnekovas.

Kartu gyvenantys vyrai neslėpė turėję seksualinių santykių ir su moterimis: "Mūsų karta dar mylėjosi ir su moterimis – tuomet labai trūko informacijos gėjams, jie patys nesuvokdavo, kas esą.

Jaunesnės kartos homoseksualistai su moterimis mylisi vis rečiau. Jie gauna daugiau informacijos, todėl vis anksčiau supranta, kad potraukis prie vyrų nėra liga, nuo kurios reikia gelbėtis mylintis su moterimis".

Senelis auklėjo lietuviškai

Keliauti mėgstantys modernūs menininkai keletą savaičių praleido Lietuvoje, ilsėdamiesi ir ieškodami G.Dugano lietuviškų šaknų.

Tačiau apsilankę Vilkaviškio rajone jie nerado nė vieno gyvo žmogaus, kuris prisimintų amerikiečio senelį Juozą Rusecką, prieš Pirmąjį pasaulinį karą išvykusį į Jungtines Valstijas.

G.Duganas pasakojo, kad Lietuvoje jo giminių jau seniai nėra. Senelio seserys emigravo į Ameriką dar anksčiau nei jis, o lietuvė jo močiutė jau gimė Amerikoje. G.Dugano motina vaikystėje keletą mėnesių praleido Lietuvoje, kur buvo grįžusi kartu su savo tėvu, o vėliau vėl išvyko į JAV.

"Mano tėvai gyveno kartu su seneliu, tad vaikystėje aš gerai kalbėjau lietuviškai. Tačiau kai buvau kelerių metų, senelis mirė. Močiutės net nepažinojau, ji mirė anksčiau. Vėliau tėvai mane, brolį ir seserį auklėjo amerikietiška dvasia", – sakė lietuvių kilmės amerikietis.

G.Dugano senelis aktyviai dalyvaudavo lietuvių išeivių gyvenime, kartu su savimi į įvairius renginius imdavo ir anūką: "Labiausiai man įstrigo lietuviškos laidotuvės. Į jas vaikščiodavome gana dažnai, nes senelio draugai jau buvo garbaus amžiaus. Šiuos senus lietuvius gerai pažinojau, jie žaisdavo su manimi, tad man buvo keista matyti juos mirusius".

"Mano senelį aplankydavo ir labai keisti žmonės – lietuviškai kalbantys vyrai ilgais plaukais. Motina sakydavo, kad tai buvo miško broliai, kovoję už Lietuvos laisvę, bet aš nežinau, ar tuo galima tikėti", – dalijosi prisiminimais apie savo lietuviškas šaknis menininkas.

Lietuvių kilmės amerikiečiui keisčiausias lietuviškų laidotuvių paprotys yra fotografavimasis prie karsto.

"Kai prieš porą metų laidojome mano motiną, giminės iš jos pusės panoro nusifotografuoti prie jos karsto. Mano tėvas tada pasakė, kad tai – labai lietuviškas paprotys ir motinai būtų patikę. Fotolaboratorijos darbuotojui tai nelabai patiko.

Jis nustėro, kai išryškinęs nuotraukas pamatė aplink karstą stovinčius kostiumuotus vyrus – grąžindamas nuotraukas jis nepratarė nė žodžio, net nepažvelgė į akis", – liūdnai šypsodamasis pasakojo pašnekovas.

Lietuvoje amerikiečiai ne tik ieškojo savo šaknų, bet ir bendravo su lietuviais menininkais, besidominčiais vaizdo menu ir kuriančiais instaliacijas.

Modernūs menininkai ketina pasikviesti į Aliaską keletą lietuvių ir kartu rengti bendrą projektą, skirtą naujajam amžiui, kurį remia valstijos valdžia.

Ankoridže J.Brause'as ir G.Duganas vadovauja modernaus meno centrui "Out North".

Erika Umbrasaitė, "Lietuvos rytas"

LIETUVOJE

Statkevičius neturi laiko bylinėtis su bulvariniu laikraščiu

"Tai skandalas, kokio Lietuvos žiniasklaidoje dar nebuvo. Dviejų nuomonių negali būti: tai šlykštu, peržengtos visos kišimosi į privatų žmonių gyvenimą ribos. Tokius dalykus draudžia net ir įstatymai, apie žurnalistų etiką jau nė nekalbant", – sako Žurnalistų ir leidėjų etikos komisijos pirmininkas Laimonas Tapinas.

L.Tapinas kalba apie laikraščio "Vakaro žinios" straipsnių seriją "Juos vadina gėjais", kurioje žinomi Lietuvos politikos, pramogų verslo, meno, žiniasklaidos žmonės, pasiremiant gandais ir "nenorėjusiais skelbti savo pavardžių liudytojais", vienas po kito apšaukiami homoseksualistais be aprašytųjų sutikimo. Straipsniai iliustruoti didžiulėmis pseudožurnalistikos aukų nuotraukomis ir spausdinami su rubrika "Numerio "vinis".

Apsvarstyti ir įvertinti minėtąją "Vakaro žinių" seriją komisijos pirmiausia paprašė Seimo Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komitetas.

L.Tapinas neabejoja, jog Žurnalistų ir leidėjų etikos komisija pseudožurnalistiką pasmerks: "Vakaro žinios" neturi jokių argumentų, kuriais galėtų pasiteisinti. Leidinio redaktoriaus Ričardo Jarmalavičiaus teoriniai išvedžiojimai apie neva kilnius laikraščio tikslus skamba kaip pasityčiojimas iš žurnalistikos".

Tačiau L.Tapinas sako ir kitką: "Aš būčiau laimingesnis, jei "Vakaro žinių" įžeisti žmonės būtų iškart kreipęsi į teismą, nes mes galime leidinį tik pasmerkti, o tokie dalykai, kokius tas leidinys sau leidžia, reikalauja bausmės. Manau, kad visi mūsų komisijos nariai, kaip ekspertai, sutiktų liudyti, jog čia padarytas nusikaltimas".

Žurnalistų etikos inspektorius Danielius Mušinskas, kurį įstatymas įpareigoja nagrinėti fizinių asmenų skundus, paklaustas, kaip jam patinka "Vakaro žinių" serija, šyptelėjo: "Reikia klausti, ne kaip ta serija patinka, o kaip tas laikraštis patinka. Pats baisiausias variantas, kai laikraštis steigiamas vadovaujantis principu – leisti kuo pigesnį ir kuo blogesnį. "Vakaro žinios" kainuoja tik 50 centų. Juokauju, jog gali atsirasti laikraščių už 30 ar 25 centus ir juose taip pat atsispindės, kad kokia kaina, toks ir laikraštis. Tos publikacijos šlykščios".

"Ekstra" kalbino ir tuos žmones, kurie pateko po serijos "Juos vadina gėjais" pjūklu.

Garbusis Lietuvos dainininkas Virgilijus Noreika buvo nusiteikęs ryžtingai: "Šiuo atveju negali būti jokių svarstymų apie etiką, nes tai, ką daro tas laikraštis, – paprasčiausias banditizmas. Šlykščiai apšmeižtas tiek aš, tiek man artimi žmonės. Negali būti net kalbos apie tai, kad aš šį straipsnį paprasčiausiai užmiršiu. Mano advokatai jau rengiasi teismui".

Be to, maestro sakė, jog tokia rašliava yra dar neregėto masto provokacija ir kitų žurnalistų bei leidinių atžvilgiu, nes gali išprovokuoti, kad finansinės baudos žiniasklaidai būtų įstatymiškai padidintos ar net visai neribojamos. Maestro nenorėtų, kad dėl vieno provokatorių leidinio kentėtų visi.

Paryžiuje besidarbuojantis rūbų dizaineris Juozas Statkevičius seriją "Juos vadina gėjais", į kurią jis taip pat pateko, telefonu komentavo taip: "Yra kategorija žmonių, kurie mėgsta knistis po svetimus baltinius, kažko ieškoti, laužti informaciją iš piršto. Man gaila žmonių, kurie nuolat skaito tokius leidinius ir tiki viskuo, kas juose rašoma. Kvailiausia, kad esu Paryžiuje ir neturiu nei laiko, nei galimybių iškelti jam bylą. Turiu čia daugybę darbų, man sekasi puikiai ir gal todėl dėl šios istorijos nebesijaudinu. Labiausiai skaudu tiems, kurie liko Lietuvoje, – mano tėvams ir draugams".

Dizainerio motina Vanda Statkevičienė "Ekstrai" sakė: "Aš patyriau tokį didelį šoką, kad ašaros liejosi upeliais, negalėjau net kalbėti. Šį jausmą gali patirti tik tas, kas turi vaikų. Juozas drabstomas purvais, kai jo net Lietuvoje nėra. Labai skaudu ir dėl vyro, kuris rudenį patyrė infarktą. Bandžiau susisiekti su redaktoriumi ir straipsnio autoriumi, bet jie ilgai slapstėsi. Kai pagrasinau teismu, pavyko pašnekėti su R.Jarmalavičiumi, bet jis nieko konkretaus negalėjo pasakyti. Sakė, kad čia nėra nieko rimta".

Daugelis kitų "Vakaro žinių" gėjais pavadintų vyrų, paprašyti pakomentuoti tuos rašinius, tik ranka mojo ir atsisakymą kalbėti šia tema argumentavo bemaž vienodai: tai taip žema, kad apie tą laikraštpalaikį nenoriu net kalbėti.

O vienas pridūrė netikėtą, bet labai įdomią mintį: " Ar jums neatrodo, kad šita serija gali turėti ir šantažo elementų? Pavyzdžiui, jeigu nenori būti paminėtas kaip gėjus, būk liberalas, stok į Liberalų sąjungą. Arba padaryk ką nors panašaus. Nenustebsiu, jei dar tęsiantis tai serijai su "Vakaro žinių" leidėjais susijusiose partijose nei iš šio, nei iš to atsiras koks nors žinomas sportininkas ar kitas visiems žinomas žmogus, galintis pritraukti rinkėjų savo autoritetu ".

Nesąmonė? Bet "Vakaro žinių" vyriausiasis redaktorius Ričardas Jarmalavičius, kalbėdamas per LNK televiziją, iš tikrųjų lyg tarp kitko užsiminė, jog redakcija turinti ilgą gėjais vadinamų žmonių sąrašą, ir tą užuominą buvo galima suprasti kaip įspėjimą, gal net kaip grasinimą. Kiekvieno rašinio pabaigą vainikuojantis riebaus šrifto klausimas "Kas kitas?" irgi gali būti suprantamas įvairiai.

Kad ir kaip ten būtų, matyt, ne visai be reikalo dar pernai "Lietuvos žinių" bendrovės generalinis direktorius Danas Arlauskas, komentuodamas "Ekstrai" "Vakaro žinių" atsiradimo ir finansavimo niuansus, be kita ko, sakė: "Mano galva, čia yra gerokai platesni politiniai interesai, čia dalyvauja kiti žmonės, kurie ir finansuoja šį leidinį".

Kas tie žmonės, sukonstravę tokį visuomenės terorizavimo įnagį? Ir kieno konkurentus – verslo, žiniasklaidos ir politikos – jis turi šmeižti?

Kas prisimena pirmąjį "Vakaro žinių" numerį, kuris pasirodė baigiantis 1999 metams, galbūt nepamiršo ir jo "vinies" – įspūdingos "Respublikos" vyriausiojo redaktoriaus Vito Tomkaus nuotraukos pirmame puslapyje ir pasakojimo (su tęsiniu) apie jį su rubrika "Spaudos magnatai".

Ne pasakojimas, o tikra pasaka apie maištingo vaikino virsmą kovotoju už teisybę ir teisingumą. Bet ar galėjo ta pasaka baigtis kitaip? Vargu. Bene pagrindinis šios pasakos tikslas – užmaskuoti faktą, kad "Vakaro žinios" yra "Respublikos" produktas, įteigti skaitytojams, jog tai – du konfliktuojantys leidiniai. Kartu su "Status" kompanija "Vakaro žinias" steigė dabartinis bendrovės "Respublikos" leidiniai" direktorius Vytautas Liubinas. "Vakaro žinių" redakcija įsikūrė "Respublikos" patalpose, jos biurai priima "Vakaro žinių" prenumeratą, spaustuvė spausdina tiražą, jos žurnalistai bei fotografai su naujuoju leidiniu broliškai dalijasi savo žiniomis ir nuotraukomis...

Viena žurnalistė, pasiūliusi straipsnį "Respublikai", bet persigalvojusi ir panorusi atsiimti, aptiko jį "Vakaro žiniose". Ne dvi skirtingos redakcijos, o "susisiekiantys indai", rašė "Ekstra".

Gėjai Lietuvoje verčiami veidmainiauti

Taip tvirtina dėl atleidimo iš darbo besibylinėjantis homoseksualistas.

Įžvelgė diskriminaciją

Vilniaus 1-osios apylinkės teismas šiuo metu nagrinėja pirmąjį šalyje ieškinį dėl atleidimo iš darbo dėl seksualinės orientacijos. Buvusio gėjams skirto žurnalo "Naglis" redaktorius Stasys Dimbelis pateikė ieškinį AIDS centrui dėl, jo manymu, neteisėto atleidimo iš darbo. Šių metų liepos mėnesį S.Dimbelis buvo atleistas iš AIDS centro konsultanto gėjų klausimais pareigų. Teisme jis tvirtino, jog buvo atleistas ne dėl etatų mažinimo, o dėl to, kad yra gėjus. Jis teigia turįs liudininkų, kurių akivaizdoje AIDS centro vadovai jį atvirai įžeidinėdavo.

Sovietiniais metais S.Dimbelis buvo atleistas iš Lietuvos valstybinio radijo ir televizijos komiteto dėl formalios priežasties. Tačiau, pasak tuometinių televizijos darbuotojų, tikroji atleidimo priežastis – jo seksualinė orientacija – tuo metu niekam nebuvo didelė paslaptis. Vėliau iš valstybinio Kauno lėlių teatro S.Dimbelis pasitraukė savo noru.

Gėjų parodė televizija

47 metų Stasys Dimbelis jau 10 metų neslepia savo seksualinės orientacijos. Pertvarkos pradžioje Sovietų Sąjungos Ostankino televizijos kanalas laidoje "Spau-

dos klubas" parodė reportažą iš Rygos gėjų diskotekos, kur beveik visą laiką kamera rodė su savo draugu šokantį Stasį. Laidą pamatę kaimynai savo įspūdžius papasakojo Stasio motinai. "Iš pradžių norėjau teisintis, aiškintis, bet supratau, kad nenusikaltau", – pasakojo S.Dimbelis. Jis prisimena atvirai pasakęs: "Mama, pažįstate mane 40 metų. Negi dėl to, jei tai būtų tiesa, aš pasidaryčiau jums blogesnis?"

Stasys teigia, kad motina supratusi, jog iš to neverta daryti tragedijos. Kaimynų reakcija, beje, buvo labai netikėta: jie nustojo klausinėti, kodėl Stasys nevedęs, ir dabar nė vienas pokylis neapsieina be jo: Stasys – laukiamas svečias.

Teko pasitraukti į pogrindį

S.Dimbelis pasakoja, kad, nusprendęs nesislapstyti, iš pradžių kurį laiką tikrai jautėsi laisvu piliečiu laisvoje valstybėje. Tačiau vėliau pajuto, kad visuomenės nuomonė vėl pradėjo jį stumti į pogrindį, iš kurio jau buvo išsilaisvinęs. Jis teigia turėjęs progų įsitikinti, kad dabartinėje Lietuvoje neleidžiama būti pačiam savimi, jei nesi ko nors ypatinga pasiekęs, nesi žinomas žmogus. "Tokios pat seksualinės orientacijos garsenybės mūsų šalyje nėra smerkiamos. Beje, nė vienas iš jų nėra atvirai pareiškęs esąs gėjus, nors kartais tai būna labai akivaizdu", – sakė S.Dimbelis.

Nesėkmingos darbo paieškos

Jau ketvirtas mėnuo S.Dimbelis nesėkmingai ieško darbo. Jis oficialiai kreipėsi į šešias vietas ir per tarpininkus – dar į keturias. Visur atsakymai buvo neigiami. Jo manymu, darbdaviams nepatinka tai, kad jis neslepia savo seksualinės orientacijos.

S.Dimbelio manymu, daugelis darbdavių taip pat baiminasi, kad, įdarbinę gėjų, visuomenės akyse gali būti sutapatinti su gėjais. Jis teigia žinąs darbo kolektyvų, kur dirba 90 procentų homoseksualių žmonių, tačiau jie viešai nesiskelbia, todėl nenori priimti gėjaus, atsisakiusio dvigubo gyvenimo.

"Darbo biržoje man tegali pasiūlyti lankyti tinkuotojų ar dažytojų kursus. Bet jei aš daug metų dirbau žurnalisto darbą, leidžiu sau manyti, kad šiek kiek sugebu tai dirbti. Kodėl turiu persikvalifikuoti ir tapti tinkuotuoju diletantu? Diletantų dabar ir taip daug. Kodėl aš, savo sugebėjimus tobulinęs metų metais, tapau nereikalingas, nes man priklijuota atstumtojo etiketė?" – klausė S.Dimbelis.

Gėjai užima aukštas pareigas

Pasak S.Dimbelio, jei Lietuvoje gėjus užima labai aukštą postą, mažiausiai pusę savo energijos jis skiria paslėpti vienai esminių savo tikrojo gyvenimo dalių – seksualinei orientacijai. Pareigūnams toks slapstymasis trukdo gerai atlikti pareigas darbe. S.Dimbelis pasakoja prieš keletą metų kreipęsis pagalbos ir į du Seimo narius. Vieną tikrai žinojo esant gėjų, o apie kitą to kategoriškai teigti negalėtų. Abu griežtai atsisakė: jei kas sužinotų jų seksualinę orientaciją, iš karto šveistų iš Seimo. Padėdami gėjui, jie manė galintys išsiduoti.

Vienas garsus žmogaus teisių gynėjas iš viso apsimetė, kad nieko nežino apie gėjus, ir pradėjo kalbėti kaip eilinis klerkas. Toks elgesys S.Dimbelį papiktino: "Seksualinė orientacija nėra nusikaltimas. Vyras, slepiantis savo tikrąją seksualinę orientaciją, mano manymu, nevertas tikro vyro vardo".

Teismas be liudininkų

S.Dimbelis iš AIDS centro buvo atleistas mažinant etatus ir jam buvo išmokėta dviejų mėnesių išeitinė pašalpa. Į teismą jis kreipėsi todėl, kad buvo pažeisti du darbo sutarties įstatymo punktai: dėl pirmumo teisės pasilikti ir nebuvo pasiūlytos kitos pareigos. Be to, jis teigia turįs svarių priežasčių teigti, kad yra atleistas ne dėl organizacijos etatų mažinimo, o dėl savo seksualinės orientacijos. Šią prielaidą jis daro dėl pastaraisiais metais susidariusios atmosferos AIDS centre.

Darbuotojai, galintys teisme paliudyti, kad S.Dimbelis buvo užsipuolamas dėl savo neslepiamos seksualinės orientacijos, tebedirba AIDS centre, todėl ieškovas nedrįsta jų kviesti į teismą ir rizikuoti jų darbo vieta. Vis dėlto jis tikisi rasti būdų teisme įrodyti savo ieškinio pagrįstumą.

Pasak S.Dimbelio, AIDS centre dirba dar penki gėjai, tačiau jie viešai neįvardyti, todėl jiems leidžiama skaityti paskaitas bendrojo lavinimo ir aukštosiose mokyklose, kalbėti per radiją ir televiziją. Apie seksualines mažumas jie kalba nesusitapatindami, trečiuoju asmeniu.

Paneigė kaltinimus

"Atleisdami S.Dimbelį, mes nepažeidėme jokių normų. Tačiau ar jis nepažeidžia tam tikrų visuomenės normų? Ne dėl savo seksualinio elgesio, nes tai – jo privatus reikalas, bet būtent dėl to, kaip jis tai interpretuoja ir kaip visuomenei perša savo elgesio normą?" – klausė Lietuvos AIDS centro vadovas Saulius Čaplinskas, negailėdamas kritikos ir žiniasklaidai, kuri "pakibo ant Dimbelio kabliuko". Jo teigimu, buvęs jo pavaldinys naudojasi šia situacija, siekdamas dėmesio.

"Ir jis tikslą pasiekė, – įsitikinęs S.Čaplinskas. – Jam nesvarbu, kuo pasibaigs teismo procesas, tačiau jis jau pritraukė į save Lietuvos visuomenės ir tikisi pritraukti pasaulio visuomenės, ypač gėjų bendruomenės, dėmesį. Aš turiu ne vieną pavyzdį, kai tokie žmonės išvažiuoja į užsienį neva kaip politiniai emigrantai, dengdamiesi tuo, kad juos čia spaudžia dėl seksualinės orientacijos".

S.Čaplinskas paneigė tai, kad darbuotoją atleido dėl jo seksualinės orientacijos. Atleidimo motyvai – finansiniai, nes finansų krizė neaplenkė ir Lietuvos AIDS centro. Dėl lėšų stokos nutrūko AIDS centro leidinių "Saugok sveikatą", "Meždu nami", AIDS centro biuletenio leidyba. S.Dimbelis ir dar dešimt centro darbuotojų atleisti dėl reorganizacijos.

Į darbą priimtas antrą kartą

S.Dimbelis jau anksčiau buvo dirbęs AIDS centre, vėliau, žurnalo "Naglis" leidybai gavęs pinigų iš Tarptautinės gėjų ir lesbiečių asociacijos, iš centro išėjo.

"Ir iš karto ėmė drabstyti purvus ant manęs ir AIDS centro, – tvirtino S.Čaplinskas. – Niekas į tai nekreipė dėmesio. Tačiau kai nutrūko jo žurnalo reikalai, jis sugrįžo ir mes jį priėmėme. Bet jis buvo priimtas anaiptol ne kaip koks pagrindinis centro darbuotojas, supergėjus ar idėjų generatorius. Jis neturi jokių idėjų. Kol buvo leidžiamas žurnalas, jis jame dirbo, prižiūrėjo kai kuriuos puslapius".

Dabar centras nebevykdo jokios leidybinės veiklos. Šiek tiek išleidžiama biuletenių, kurie finansuojami tarptautinių fondų lėšomis.

Polinkį lemia genai

S.Čaplinskas teigė neturįs teisės kalbėti apie tai, ar AIDS centre dirba daugiau gėjų.

"Taip pažeisčiau kitų žmonių teises ir privatumą, nes visuomenė tuoj ims žiūrinėti, kas tokie ten dirba. Kita vertus, prie savo darbuotojų nestovėjau su žvake, o S.Dimbelis pats viešai apie tai pasisakė. Homoseksualumas – pačių gėjų asmeninis reikalas. Pasaulio medicininė visuomenė jau seniai pripažino, kad polinkis į homoseksualumą nulemtas genetiškai. Pasaulinė sveikatos organizacija homoseksualizmą išbraukė iš ligų sąrašo, ir jei koks gydytojas siūlo tai gydyti, vadinasi, reikia gydyti jį patį, nes jis nežino, kas tai per dalykas", – sakė S.Čaplinskas.

Skaitė paskaitas studentams

Dirbdamas AIDS centre S.Dimbelis susitikdavo su Kauno politechnikos ir Vilniaus universiteto studentais kaip gėjus. Jis sutinka, kad studentams tai būdavo savotiška egzotika, įdomu. Klausimai būdavo naivūs: "Kaip gyvenate, kaip mylitės, kaip pasidalijate namų darbus, kaip jaučiatės visuomenėje, ar nenorėtumėte išsigydyti nuo homoseksualumo".

Tačiau šios paskaitos pasibaigė, kai prieš pusantrų metų per spaudos konferenciją Švietimo ir mokslo ministerijos pareigūnė pasipiktino: "Kaip gėjui galima leisti susitikti su jaunimu – juk jis propaguoja homoseksualumą!" Po to į paskaitas S.Dimbelio nebesiųsdavo.

Visuomenę būtina šviesti

S.Dimbelis įsitikinęs, kad būtina šviesti visuomenę. Jei visuomenė apie gėjus daugiau žinos, gėjai nebijos visuomenės.

"Lietuvoje susirgęs AIDS gėjus tampa dvigubu baubu – ir gėjus, ir mirtinos ligos platintojas. Narkomano ir prostitutės – gaila, o pederastui, gyvatei, taip jam ir reikia, – aiškino eilinio visuomenės nario požiūrį S.Dimbelis. – Maža to, kad žmogus ir taip pogrindyje, dabar jis atsiduria pačiame dugne. Įvarytas į kampą, žmogus gali pradėti keršyti visuomenei".

"Lietuvos rytas"

HOMOFOBIJA

Atvirumas gali būti pavojingas sportininkų gyvybei

Vienintelis futbolininkas, viešai prisipažinęs esąs homoseksualus, gyvenimą baigė savižudybe

Tragiškas prisipažinimas

Didžiojoje Britanijoje ne vieno futbolininko pavardė apipinta gandais, neva jis yra homoseksualistas. Atvirai toks esąs iki šiol prisipažino tik vienas žaidėjas. Jam tai baigėsi tragiškai.

Homoseksualiems futbolininkams siūloma viešai prabilti apie savo seksualinę orientaciją. Iki šiol tam ryžosi tik vienas – Justinas Fashanu. Bet iš to nieko gera neišėjo – neišlaikęs visuomenės spaudimo, futbolininkas nusižudė.

Apie šio futbolininko iššūkį visuomenei ir tragiškai pasibaigusį gyvenimą rašė Vokietijos žurnalas "Der Spiegel".

Raginami nieko neslėpti

1998 metų gegužės 2-oji. Tą dieną viename Londono priemiesčių, apleistame garaže, buvo rastas 37 metų Justino Fashanu lavonas. Buvęs futbolininkas pasikorė ant elektros laido.

Žinia apie J.Fashanu mirtį sukrėtė visuomenę taip, kaip kadaise futbolininko paskelbtas prisipažinimas. 1990 metų spalį sportininkas ryžosi sulaužyti ilgą laiką gyvavusį tabu. Jis pirmasis – ir iki šiol vienintelis – iš visų profesionalių futbolininkų pareiškė spaudai, jog yra gėjus.

J.Fashanu palietė temą, kuri iki šiol neduoda ramybės Didžiajai Britanijai. Šią teoriją patvirtina ir neseniai Londono Soho rajono alinėje, kur renkasi gėjai, susprogdinta bomba. Trys žmonės žuvo, trylika buvo sunkiai sužeista.

Jau kuris laikas sportininkai raginami atvirai kalbėti apie savo seksualinę orientaciją. Už tai pasisako net įtakingi politikai tokie kaip Didžiosios Britanijos kultūros ministras Chrisas Smithas. Viešai pripažįstama, jog meilė tos pačios lyties asmeniui nėra nusikalstamas dalykas.

Tačiau sportas ryžtingai atsisako pripažinti tokias pažiūras. Lesterio universiteto futbolo tyrimo centro vadovas Johnas Williamsas pareiškė, jog "viską lemia pasenę stereotipai, tokie pat, kaip ir prieš šimtus metų. J.Fashanu mirtis nepakeitė visuomenės nuostatos".

Po provokacijos – smūgis

Homofobinės nuotaikos, vyraujančios Didžiosios Britanijos stadionuose, kelia net šios šalies vyriausybės susirūpinimą.

Valstybės sporto reikalų ministras Tony Banksas neseniai susitiko su keliais homoseksualių polinkių turinčiais profesionaliais futbolininkais (jų pavardės slepiamos nuo visuomenės bei žiniasklaidos).

Šis ministro žingsnis aiškinamas tuo, jog jis bandė įtikinti sportininkus neslėpti savo seksualinės orientacijos ir drauge priešintis atsilikusioms visuomenės pažiūroms bei nuostatoms. Žengti tokį žingsnį Didžiosios Britanijos sporto reikalų ministrą paskatino dviejų Anglijos rinktinės žaidėjų konfliktas aikštėje, pasibaigęs vieno jų pašalinimu iš aikštės.

Per Londono "Chelsea" komandos rungtynes su "Liverpool" sostinės klubo žaidėjas Graeme'as Le Saux alkūne tyčia smogė į veidą varžovų puolėjui Robbie Fowleriui. Pasirodė, jog tai buvo atsakas į provokuojantį išpuolį.

Gėjai netoleruojami

Iki smūgio R.Fowleris kelis kartus aikštėje įžeidė varžovą, vadindamas jį "pediku" bei "subinkišiu". Kai G.Le Saux nekreipė į tai dėmesio, varžovas ėmėsi kitų veiksmų. Jis atsuko "Chelsea" žaidėjui užpakalį, abiem rankomis išskėtė sėdmenis ir, atsukęs galvą į G.Le Saux, ragino: "Na, ateik, ateik gi, pamylėk mano užpakalį!"

G.Le Saux negelbėja pareiškimai, jog jis nėra homoseksualus. Jam nuolat stengiamasi tai prikišti. Mat kartą futbolininkas prasitarė, jog neturi nieko prieš gėjus. Vien šie žodžiai G.Le Saux padarė įtartiną kitiems žaidėjams. Vyrų karalystėje, kaip kartais vadinamas futbolas, labiausiai vertinami jėga ir kietas žaidimas.

Homoseksualumas laikomas silpnumo ir minkštakūniškumo sinonimu. Pasak T.Bankso, "futbolininkas, kuris prisipažįsta esąs homoseksualus ir po to ryžtasi bėgti į aikštę, turi būti stiprios, labai stiprios dvasios žmogus".

J.Fashanu buvo nepakankamai stiprios dvasios. Nekrologe, kurį išspausdino dienraštis "The Guardian", vienas Londono homoseksualistų judėjimo veikėjų Peteris Tatchellas rašė: "Homofobija pastūmėjo jį savižudybės link".

Brangiausias juodaodis

J.Fashanu buvo aštuoniolikos, kai staiga tapo įžymybe. Televizija transliavo "Norwich City" ir "Liverpool" komandų rungtynes. Jaunas Noridžo komandos žaidėjas įmušė įvartį, už kurį gražesnio pelnyti vėliau nebesugebėjo.

Stovėdamas nugara į varžovų vartus, J.Fashanu gavo kamuolį, nepaprastai greit apsisuko ir smūgiavo iš 20 metrų tiesiai į vartų kampą. Tribūnos šaukė ir šėlo, tik futbolininkas liko stebėtinai ramus. Jis iškėlė aukštyn nykštį ir nubėgo aikštės vidurio link.

Tai buvo geriausias 1980 metų įvartis. Jis atvėrė jaunam J.Fashanu kelią į didįjį profesionalų futbolą. Vaikiną prisiviliojo "Nottingham Forest" klubas. Komanda ką tik buvo apgynusi Europos čempionų taurės laimėtojos vardą. Jai nieko nereiškė pakloti už J.Fashanu milijoną svarų sterlingų.

Iki tol niekada – ir į tai buvo atkreiptas ypatingas dėmesys – joks Anglijos klubas nebuvo sumokėjęs tokios sumos už juodaodį futbolininką.

Persekiojamas trenerio

J.Fashanu gyvenimas atėjus į vieną geriausių Europos klubų virto košmaru. Treneris Brianas Cloughas ėmė jį persekioti, nes sportininkas troško prabangos, stengėsi būti dėmesio centre.

Treneris ėmė žeminti juodaodį sportininką. Jis neįleido J.Fashanu į aikštę, koneveikė futbolininką, stengėsi išvesti iš kantrybės. Ir visa tai – pirmiausia dėl to, kad J.Fashanu nebuvo baltaodis.

Kai kažkas dar pašnibždėjo B.Cloughui, kad J.Fashanu lankosi Notingemo gėjų klubuose, šis pašalino sportininką iš pagrindinės sudėties. Sužinojęs, jog futbolininkas treniruojasi su antrosios klubo komandos žaidėjais, B.Cloughas iškvietė policiją, kuri išprašė J.Fashanu iš aikštės.

Prasidėjo gyvenimas, panašus į lenktynes su laiku. J.Fashanu nuolat keitė gyvenamąją vietą, bet kiekvieną kartą susirasdavo naujų bičiulių. Jis nukeliavo iki Kanados, JAV, vėl grįžo į Angliją. J.Fashanu bandė laimę įvairiuose klubuose. Pagaliau ėmė šeimininkauti gėjų klube. Tuo pat metu sportininkas suartėjo su kietos linijos šalininkų protestantų judėjimu "Atgimę krikščionys". Jo vardu futbolininkas ėmė pamokslauti bei prašyti Viešpaties nuodėmių atleidimo.

J.Fashanu dviveidiškumas kartais buvo groteskiškas. Savo parapijoje jis kalbėjo apie gyvuliškus žmonių instinktus, o tuo pat metu vis dažniau pasirodydavo paslaptimis apraizgytuose Londono homoseksualistų vakarėliuose.

Gyvenimo istorija – prekė

Vienas Londono gėjų lyderių P.Tatchellas, kuris buvo J.Fashanu draugas, papasakojo, kad "Justinas puikiai žinojo, jog tuose vakarėliuose bus ir žurnalistų. Jis nekreipė į tai dėmesio. Netgi priešingai – atrodė, jog jis meta iššūkį bulvarinei spaudai".

Tik pajutęs, kad jo kaip futbolininko karjera artėja prie pabaigos, J.Fashanu ryžosi viešai prabilti apie savo seksualinę orientaciją. Tuo jis sukrėtė visos Jungtinės Karalystės futbolo pasaulį.

Vieną dieną laikraštyje "The Sun" pasirodė didžiulė antraštė: "Milijono svarų sterlingų vertės futbolo žvaigždė: aš – gėjus". Kad toks prisipažinimas sukels didžiulį atgarsį, buvo aišku iš anksto.

Už teisę naudotis savo išskirtiniu interviu J.Fashanu susižėrė 80 tūkstančių svarų sterlingų. "Buvau įsitikinęs, kad prisipažinęs blogiausią įvaizdį turinčiame laikraštyje ir išlikęs stiprios dvasios nutildysiu kalbas – nebebus apie ką šnekėti", – teigė futbolininkas.

J.Fashanu prisipažinimo istorija buvo spausdinama su tęsiniais. Buvusiai futbolo žvaigždei tai patiko. Jis pasijuto esąs didvyris

ir ėmė žerti pikantiškų faktų. Tiesa, neminėdamas pavardžių. Futbolo žvaigždė netgi pareiškė turėjęs meilės ryšių su vienu torių parlamentaru. Maža to, jis papasakojo daugybę istorijų apie seksualinius santykius, patirtų su kitais profesionaliais futbolininkais ir televizijos žvaigždėmis.

Brolis stengėsi atkalbėti

Reakcija, kurios sulaukė J.Fashanu interviu, buvo priešinga, nei jis tikėjosi. Futbolininko ėmė vengti bičiuliai, spaudoje vis dažniau pasirodydavo rašinių, kuriuose apie jį blogai atsiliepdavo įvairūs žmonės.

Pagaliau J.Fashanu buvo pripažintas išdaviku net tarp juodaodžių Didžiosios Britanijos gyventojų. Su kartėliu futbolininkas guodėsi, jog "būtent juodaodžių bendruomenė turėjo suprasti, ką reiškia būti ujamam ir diskriminuojamam".

Su Justinu nustojo bendrauti net jo brolis Johnas, kuris taip pat kopė futbolo karjeros laiptais. Kai jis sužinojo, kad Justinas žada daug papasakoti "The Sun" ir už tai gaus 80 tūkstančių svarų sterlingų, Johnas Fashanu vyresniajam broliui pasiūlė tą pačią sumą, kad tik šis atsisakytų sutarties su laikraščiu.

Johnas visokiais būdais bandė trukdyti, kad laikraštyje pasirodytų antraštė "Fashanu – gėjus". Jis aiškinosi, kad "žmonės gali pradėti manyti, jog tai aš". Bet Justinas užsispyręs teigė, jog daro tai "tiesos vardan".

Nauja karjera Škotijoje

Po šio prisipažinimo J.Fashanu Didžiojoje Britanijoje nerado nė vieno klubo, kuris būtų sutikęs priimti gėjų. Justinas Fashanu iškeliavo į Kanadą, kur tikėjosi atsikratyti jį persekiojusių depresijos priepuolių.

J.Fashanu kentėjo nuo staigių nuotaikos svyravimų: tai buvo prislėgtas, tai vėl kupinas entuziazmo. Vėliau futbolininkas prisipažino laikraščio "The Observer" korespondentui: "Kelis kartus buvau pasiryžęs nusižudyti, bet tam buvau pernelyg didelis bailys".

Praėjo treji metai, kol J.Fashanu pagaliau ir vėl pritapo viename Didžiosios Britanijos pirmosios lygos klube. Tai atsitiko Škotijoje, Edinburgo "Heart of Midlothian" – būtent tame klube, kurio aistruoliai ypač garsėjo rasistinėmis pažiūromis ir jų neslėpė.

Prieraišumas senosioms tradicijoms atsispindėjo ir vietos spaudoje, kuri skelbė skaitytojų laiškus. Vienas aistruolis taip išreiškė savo požiūrį į naująjį žaidėją: "Klubas be reikalo švaistys pinigus dėl J.Fashanu – mat reikės kiekvienam futbolininkui įtaisyti po rakinamą dušo kabiną".

Tuo tarpu išjuokiamas J.Fashanu bandė įsitvirtinti. Netrukus jis prisipažino esąs "laimingas kaip niekad". Futbolininkas homoseksualistas vis dažniau buvo kviečiamas į įvairius susitikimus, televizijos pokalbių šou, jis net pietavo drauge su parlamentarais toriais.

Vėl tapęs populiarus, futbolo žvaigždė pozavo lengvo stiliaus žurnalo viršeliui. Jo buvo paprašyta suteikti (kartu su popmuzikos žvaigžde Eltonu Johnu) savo pavardę vienam AIDS sergančių žmonių paramos fondui.

Siekė visuomenės dėmesio

Sportininko siekis būti dėmesio centre tapo manija. Kad galėtų nuolat teikti naujos medžiagos laikraščiams, J.Fashanu ją paprasčiausiai ėmė išsigalvoti. Dėl detalių futbolininkas nesikuklino. Jo brolis Johnas prisimena: "Kartais nebežinojai, kas yra teisybė, o kas – melas, išmonė".

Fantastiški nuotykiai, kuriais J.Fashanu bandė atkreipti į save dėmesį, lėmė jo karjeros pabaigą. 1994 metų vasarį Londono laikraštis "The People" išspausdino rašinį. Jame buvo teigiama, jog J.Fashanu atėjo į redakciją ir pasiūlė už 300 tūkstančių svarų sterlingų skandalingą pasakojimą.

Tai turėjo būti nauja futbolininko išpažintis apie tai, kaip jis lytiškai santykiavo su dviem Didžiosios Britanijos Bendruomenių rūmų atstovais. Tiesa, detales ir pavardes J.Fashanu žadėjo atskleisti tik gavęs pinigus.

Melagystė iškilo aikštėn

Laikraščio redakcija pradėjo tyrimą. Paaiškėjo, jog J.Fashanu papasakota istorija laužta iš piršto. Futbolininkas buvo priverstas per televiziją paneigti anksčiau skleistas žinias, jog jis pažinojęs parlamentarą Stepheną Milliganą (mirusį aistringų meilės žaidimų metu).

"Tai buvo melas, kuris man turėjo garantuoti pinigų", – prisipažino J.Fashanu.

"Heart of Midlothian" klubas atsisakė melagio futbolininko paslaugų. Ir vėl J.Fashanuteko keisti gyvenamąją vietą. 1998 metų vasario pradžioje jis atsidūrė JAV. Viename Merilendo valstijos miestų J.Fashanu ėmė vadovauti jaunųjų futbolininkų treniruotėms.

Elgesys įtarimų nekėlė

Balandžio pradžioje detektyvas Glennas Case'as, turėjęs kratos orderį, įsiveržė į J.Fashanu butą. Pareigūnas iš karto pastebėjo, jog futbolininkas paskubomis paliko butą. Drabužių spinta buvo tuščia, niekur nebuvo ir asmeninių futbolininko daiktų. G.Case'as aptiko telefono atsakiklį.

Išklausęs jo įrašų detektyvas įsitikino, kad pirmasis įrašas buvo padarytas kovo 27 dieną. Tai reiškė, kad nuomininkas buvo dingęs maždaug prieš savaitę. Detektyvas G.Case'as futbolininko būste buvo ne pirmą kartą. Jis lankėsi čia kovo 26 dieną ir teiravosi, ar šis pažįsta septyniolikametį Donaldą H., pravardžiuojamą DJ.

Detektyvas taip pat domėjosi, ar šis vaikinas nakvojo naktį iš kovo 24–osios į 25–ąją J.Fashanu bute. Futbolininkas tai patvirtino. Paklaustas, ar tarp jo ir Donaldo H. buvę seksualinių santykių ir ar jis esąs homoseksualus, futbolininkas atsakė dviem trumpais "ne".

Apklausos metu J.Fashanu elgėsi žvaliai, darė savimi pasitikinčio žmogaus įspūdį. Jis mielai sutiko būti tikrinamas melo detektoriumi bei atlikti kraujo analizę.

Pabėgo pakeitęs pavardę

Kai detektyvas G.Case'as atsisveikino su J.Fashanu, jis negalėjo atsistebėti futbolininko pasitikėjimu savimi. Mat kaltinimai, kuriuos, remdamasi Donaldo H. žodžiais, kovo 25 dieną užregistravo policija, buvo labai rimti.

Donaldas H. papasakojo, kad išvakarėse J.Fashanu surengė vakarėlį. Jame dalyvavo keturi vaikinai ir dvi merginos. Visi buvo jaunesni nei 21 metų. Donaldas H. prisipažino, jog buvo išgėręs pernelyg daug alaus ir prisirūkęs marihuanos.

Likus kelioms minutėms iki vidurnakčio jis buvo apgirtęs. Todėl paprašė futbolininko leidimo praleisti naktį jo bute. Kai vaikinas pabudo kitos dienos rytą, jis gulėjo nusmauktomis kelnaitėmis J.Fashanu lovoje. Šis atliko su juo oralinio sekso aktą.

Po kratos kaltinamojo bute detektyvas G.Case'as išreikalavo leidimą suimti J.Fashanu ir apkaltinti jį antrojo laipsnio seksualiniu nusikaltimu.

Kitą vakarą, balandžio 3–iąją, teisėjas Johnas H.Lewisas pasirašė dokumentą. O tai reiškė, jog teismui pripažinus J.Fashanu kaltu, jam grėsė 20 metų kalėjimo.

Tačiau britų futbolininko tuo metu jau seniai nebebuvo Jungtinėse Valstijose. Balandžio 15–ąją jis pasirodė Anglijoje. Tik dabar tai jau buvo ne J.Fashanu, bet Justinas Lawrence'as – sportininkas pasivadino savo motinos pavarde. Kelias dienas jis slapstėsi Lesteršyro grafystės vienuolyne, o po to nukako į Londoną.

Nepasitikėjo teisingumu

Londone J.Lawrence'as susirado prieglobstį pas pažįstamus. Jis vengė išeiti į gatvę. Valandų valandas sėdėjo prie televizoriaus. Justinas parašė laišką, kurio turinys buvo paskelbtas po kelių mėnesių per BBC dokumentinio filmo demonstravimą.

"Kai šie užrašai bus kieno nors aptikti, tikiuosi, jog manęs jau nebebus. Būti gėjumi ir tuo pat metu likti populiariam visuomenėje nepaprastai sunku. Noriu pareikšti, jog neprievartavau to vaikino. Jis savo noru lytiškai santykiavo su manimi, bet kitą rytą pareikalavo pinigų. Gavęs neigiamą atsakymą, jis pasakė: "Na, palauk!" Girdžiu jus sakant, jog jei viskas buvo taip, ko man reikėjo bėgti? Bet pripažinkime, jog teisingumas ne visada teisingas. Žinojau, kad dėl savo homoseksualumo jokiu būdu nebūčiau sulaukęs garbingo ir lojalaus teismo proceso. Jūs gi žinote, kaip būna, kai žmogų apima panika. Kol dar nepridariau draugams ir šeimai didesnių nelaimių, geriau noriu mirti", – rašė J.Fashanu.

J.Fashanu sužinojo iš televizijos, jog paskelbta tarptautinė jo paieška, ir Skotlend Jardas įsipareigojo radęs jį atiduoti į JAV teisingumo rankas.

Vėliau išaiškėjo, jog šis pranešimas buvo klaidingas. Jis buvo paskelbtas 1998 metų gegužės 1–ąją. Tą pačią dieną Justinas Fashanu pasikorė.

www.gay.lt

INFORMACIJOS IR PARAMOS TELEFONAS LESBIETĖMS IR GĖJAMS
(22) 33 30 31

LAUKIAME JŪSŲ SKAMBUČIŲ KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ
17.00-19.00

Leidžia Lietuvos gėjų lyga (kodas 9190298)
LGL – Tarptautinės lesbiečių ir gėjų asociacijos ILGA narė
Redaktorius Eduardas Platovas
Redakcijos adresas: P.D. 2862, Vilnius 2000
Telefonas ir faksas: (22) 333031
El. paštas: lgl@gay.lt
Spausdino UAB "Saulės vėjas"
Užs. Nr.
© LGL 2000

This publication is supported by the Open Society Institute